

Tisztelt Rektor Úr! Tisztelt Kutatótársak, Kollégák! Kedves Hallgatók!

Az aggyal foglalkozó kutatóként, neurobiológusként köszöntöm Önöket, egy mérnökökből, valamint gazdaság- és társadalomtudósokból álló közösséget ünnepélyes tanévnyitójukon. Bár az általunk művelt tudományterületek nem igazán fednek át, a tudományos gondolkodás iránti elkötelezettségünk és a tudományos módszerek tisztelete összeköt bennünket.

Ugyanakkor a Magyar Tudományos Akadémiát is képviselem, egy olyan nemzeti intézményt, amelyet Széchenyi István eredetileg a magyar nyelv ápolására alapított. Elődeink azonban nem voltak híján ambíciónak: már 1831-ben, az első közgyűlésen létrehozták a nyelvtudományi, bölcséleti, történeti, matematikai, természettudományi, valamint törvénytudományi osztályokat.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem sem egy több tudományterületet összefogó universitasként kezdte meg munkáját, hiszen 1782-ben alapított elődintézményében alapvetően földmérő és vízépítő ismereteket szerezhettek az akkori diákok.

Míg Akadémiánknak mára tizenegy tudományos osztálya van, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem karainak száma az idők során nyolcra bővült. A hazai tudományosság e két jeles intézményének fejlődése nem csupán azt mutatja, hogy a tudomány világában egyre meghatározóbb a specializáció, hanem éppen emiatt különösen fontossá válik a különböző tudományterületek együttműködése, a multidiszciplinaritás. A természettudományokat már régóta nem magányos zsenik művelik.

Szoros együttműködés a különböző tudományágak képviselői között, egymás gondolkodásának, alkalmazott módszereinek jobb megismerése – ez az egyik kulcsa korunkban az új tudományos eredmények megszületésének. Jó példa erre saját szűkebb tudományterületem, amelyben a továbblépésre számos alkalommal mérnökök szakértelmére, a velük való szoros kooperációra volt szükség. Műszerfejlesztés, korszerű, gyors adatfeldolgozás, digitalizáció, az adatok újszerű elemzése és ezzel mesterségesintelligencia-eszközök fejlesztése, vagy modern képalkotó eljárások – csak néhány azok közül a területek közül, amelyeken mérnöki szaktudásra vannak utalva a biológusok, kutatóorvosok.

Kedves Hallgatók!

A tudomány legfőbb mozgatórugója a kíváncsiság. Az a sokszor szinte kínzó érzés, hogy egy minket érdeklő problémára megtaláljuk a választ. Az isteni szikra persze nem a semmiből jön. Ahhoz nagyon sokat kell tanulni, olvasni, kísérletezni, nem utolsósorban pedig beszélgetni egymással. Mindehhez az alapokat Önöknek az egyetemük adja. Még hozzá nem is akármilyen alapokat. A Műegyetem több mint negyven akadémikus professzonnal, illetve professor emeritusszal büszkélkedhet, akik az MTA tagságának több mint tíz százalékát teszik ki. Egyetlen intézményre vetítve ez nagyon tekintélyes arány, és jól mutatja az oktatói gárda felkészültségét.

Az intézmény a felfedező kutatások mellett az innovációs fejlesztések terén is hazánk vezető egyeteme. A nemzetgazdaság szempontjából ugyan ez utóbbiak jelentenek közvetlen hasznot, de a Műegyetemen folyó, a felfedezésektől a gyakorlati alkalmazásig ívelő kutatások ékes bizonyítékai annak, hogy felfedező, vagyis alapkutatás és kutatás-fejlesztés nem vetélytársai, hanem komplementerei egymásnak.

Mit várhatnak Önök az egyetemtől?

Sok más mellett tudományos szemléletet. Persze mondhatják sokan, hogy nem kutatók, hanem mérnökök szeretnének lenni. De higgyék el: tudományos kutatás és hatékony felsőoktatás nem létezhet egymás nélkül. Egymásra épülnek. A világ legjobb egyetemei és a legkiválóbb hazai felsőoktatási intézmények mind kutatóegyetemek. A kutatómunka révén a legmodernebb ismeretek, technológiák kerülnek be az oktatásba. A kutatói kíváncsiság, a kérdésfeltevés, a jelenségek mély megértésének a vágya olyan légkört teremt, amely nélkülözhetetlen a mérnöki munkához szükséges kreatív, innovatív szemlélet kialakulásához. Önök a konkrét mérnöki ismereteken, a korszerű tudáson túl az újdonságok felismerésének képességét és a nyitottságot is elsajátítják itt. A képességet arra, hogy kis kutatócsoportban, alkotó közösségben, vagy egy nagy nemzetközi projekt tagjaként egyaránt tudjanak majd dolgozni.

Ha tehetik, próbálják majd ki, hogy milyen külföldön, nem anyanyelvi környezetben helytállni, esetleg itthon nem hozzáférhető ismeretekhez jutni. De arra is biztatom Önöket, hogy utána jöjjenek haza.

Tapasztalataikat itthoni szellemi műhelyekben, saját szűkebb közösségük és a nemzet érdekében hasznosítsák.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A tudomány egyre összetettebb, az új eredmények, technológiák megértése, alkalmazása egyre speciálisabb felkészültséget igényel a végfelhasználótól is. Ezért a tudományos közösség nem elégedhet meg azzal, hogy szaklapokban publikálja legújabb felfedezéseit. Azokat a lehető legszélesebb körben is el kell tudnia magyarázni, a társadalom széles rétegei számára is hozzáférhetővé kell tennie. A kutatók nem fordíthatnak hátat a társadalomnak! Segítsünk, hogy minél többen értsék a körülöttünk lévő világot, ismerjék meg a természettudományok és társadalomtudományok alapvető összefüggéseit.

Akadémiai elnökként számomra e tekintetben az MTA megújult küldetése is irányadó. Az Akadémiának közvetítenie kell a társadalom felé a tudomány eredményeit és módszereit, ösztönöznie kell a kritikai gondolkodást. Ezáltal pedig biztos tájékozási pontokat kell nyújtania a szélesebb közönség és a döntéshozók számára, és vonzóvá kell tennie a kutatói hivatást. A tudományos módszertan és eredmények széles körű megismertetése révén harcolnia kell az áltudományok és a tudománytalan nézetek ellen is.

Miként azt az Akadémia küldetéséhez illeszkedő elnöki koncepciómban is hangsúlyoztam, a korábbinál intenzívebb szerepvállalás azért is fontos, mert az elmúlt években drámaian csökkent a kutatói utánpótlás. Ezért is különös jelentőségű a kutatói életpálya népszerűsítése a középiskolás generáció körében. Ennek érdekében indítom útjára az Alumni Programot, amelynek célja, hogy az évek során kutatóvá érett diákok mutassák meg egykori alma materük mai tanulóinak a tudományos gondolkodás értékeit, a kutatás világát tudománynépszerűsítő előadások és az azokat követő beszélgetések keretében. Ebben számítok az MTA 18 ezer fős köztestületére, benne az egyetem tudományos közösségére, a fogadó oldalon pedig a középiskolásokra és tanáraikra.

Tisztelt Hallgatóság!

A Műegyetem legendás tanára, a fizikus-villamosmérnök akadémikus, **Simonyi Károly** szerint a kutatás vagy fejlesztés célratörő tanulás és kreatív munka összehangolt egysége. Kívánom mindannyiuknak, hogy ezt az egységet, az új alkotásának örömét minél többször élhessék meg másokkal közösen. Akár itt, akár a magyar tudományosság más jeles intézményében.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!